

Ε3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Πρόκειται για σύνθετο ζήτημα που αποτελεί ουσιαστικά μια πρόκληση αφενός για την Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση αφετέρου για τους φορείς που έχουν χρέος να στηρίξουν το εγχείρημα (Αυτοδιοίκηση, Επιμελητήρια, Επιστημονικές Οργανώσεις, αγροτικές οργανώσεις κλπ).

Έως σήμερα η διοίκηση και διαχείριση του σύνθετου αυτού έργου επισήμως (με γραπτή δέσμευση προς την αρμόδια Ευρωπαϊκή αρχή που το χρηματοδότησε), θα γίνεται από τον «φορέα Κάρλας, Μαυροβουνίου, Βελεστίνου» του οποίου όμως η Διοίκηση, η επάνδρωση και η δράση περιορίζεται προς το παρόν κυρίως στα θέματα της οικολογικής διαχείρισης και προστασίας. Ευτυχώς που η Περιφέρεια, ο ΤΟΕΒ Πηνειού και η ΕΥΔΕ Θεσσαλίας (Υπουργείο Υποδομών) προσφέρουν για την ώρα την απαραίτητη βοήθεια (αντλιοστάσια, προσωπικό και τεχνική υποστήριξη, κάλυψη δαπανών ενέργειας, συντήρηση, φύλαξη κλπ). Είναι όμως προφανές ότι η κατάσταση πρέπει σύντομα να εξορθολογιστεί.

Πέραν όμως αυτού το έργο της Κάρλας είναι από τη φύση του έργο ευρύτερης σημασίας για το Υδατικό Διαμέρισμα της Θεσσαλίας, συνδέεται αναπόσπαστα με όλα τα υδάτινα συστήματά του (από την λεκάνη Αχελώου έως τον Παγασητικό). Και μόνο η καθοριστική εξάρτηση της Κάρλας από τον Πηνειό καθιστά αυτονόητα αναγκαίο, η διαχείριση του έργου να μην περιορίζεται σε στενά γεωγραφικά γύρω από τη λίμνη αλλά να ενταχθεί στην «ομπρέλα» ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης υδάτων του Υ.Δ. Θεσσαλίας, όπως επανειλημμένα η Περιφέρεια, οι Δήμαρχοι, τα επιμελητήρια και γενικά οι φορείς της Θεσσαλίας έχουν προτείνει προς το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Κατά την άποψή μας η υπόθεση της Κάρλας αποτελεί μία ευκαιρία και ένα πρόσθετο κίνητρο ώστε η Πολιτεία και η Διοίκηση να εξετάσουν σοβαρά την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για την διαχείριση υδάτων και παράλληλα να διαμορφώσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης (γενικά) και

ειδικά των μέτρων που προβλέπονται και αφορούν, μεταξύ άλλων, και την νέα λίμνη Κάρλα.

Ήδη από τις απόψεις που συγκεντρώσαμε μέσω ερωτηματολογίου από τον Φορέα Διαχείρισης Κάρλας προκύπτουν αποκλίνουσες θέσεις σχετικά με εκείνες της Κεντρικής Διοίκησης.

Συγκεκριμένα ο Φορέας Κάρλας αναφέρει :

«Ο Φορέας εδώ και χρόνια έχει ζητήσει (με Απόφαση Δ.Σ.) να είναι αυτός ο ένας και ενιαίος Φορέας Διαχείρισης τόσο των έργων, της διαχείρισης νερού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Όμως το ΥΠΕΝ έχει άλλα σχέδια και αυτό φάνηκε στο Νόμο 4519/2018, όπου αναθέτει στην Περιφέρεια Θεσσαλίας να είναι ο αρμόδιος φορέας για τη λειτουργία και διαχείριση των έργων. Επιπλέον, σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροών, αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση των υδάτων σε επίπεδο Θεσσαλίας είναι η Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να υπάρχει κατακερματισμός αρμοδιοτήτων για την Προστατευόμενη Περιοχή και βέβαια δεν σταματά εδώ μιας και εμπλέκονται και οι Δήμοι.

Η προοπτική του Φορέα μας αποτυπώνεται στον πρόσφατο Νόμο 4519/2018, όπου ο Φορέας είναι υπεύθυνος μόνο για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας των Προστατευόμενων Περιοχών που του έχουν ανατεθεί. Επομένως, όσον αφορά στο έργο της Κάρλας, δεν έχει αλλάξει κάτι, ο Φορέας εμπλέκεται στο κομμάτι της προστασίας και διατήρησης των υδάτων της λίμνης και των ενδαιτημάτων της χλωρίδας και πανίδας.».

Αλλά και ο Δήμος Ρήγα Φεραίου εκφράζει τις επιφυλάξεις του και παραθέτει αναλυτικά ιδιαίτερα χρήσιμες απόψεις για το θέμα (οι οποίες σε κάποιες πλευρές τους βρίσκονται σε αντίθεση με εκείνες του φορέα) :

«Θεωρούμε ότι το μοντέλο διοίκησης, διαχείρισης και λειτουργίας των έργων της Κάρλας είναι πολύ σημαντικός παράγοντας και θα έπρεπε εδώ και χρόνια να έχει λυθεί. Η αρχική πρόβλεψη ήταν ο Φορέας Διαχείρισης Κάρλας που θα δημιουργούνταν να αναλάβει τη διαχείριση και λειτουργία του παραπάνω έργου. Για το λόγο αυτό είχε εκδοθεί ΚΥΑ το 2003 η οποία είχε σταλεί για διαβούλευση προκειμένου στη συνέχεια να νομοθετηθεί και να αποτελέσει Νόμο του Κράτους. Η ΚΥΑ αυτή δυστυχώς δεν νομοθετήθηκε ποτέ και έτσι η διαχείριση και λειτουργία του έργου της Κάρλας είναι από τότε στον «αέρα». Ο Φορέας Κάρλας δημιουργήθηκε αλλά δεν του δόθηκαν ποτέ αυτές οι αρμοδιότητες. Όλα αυτά τα χρόνια που γίνονται τα έργα όλοι έχουμε επισημάνει ότι το μεγάλο θέμα θα

προκόψει όταν φτάσει η ώρα να τελειώσουν οι εργολαβίες και θα πρόκειται το έργο να λειτουργήσει και να συντηρηθεί. Όμως δεν έγινε τίποτα.

Ήδη με την καθυστέρηση παράδοσης των έργων στον Φορέα που θα τα λειτουργήσει προέκυψαν κλοπές και ζημιές από πυρκαγιές που στοίχισαν πάνω από 1.000,000 Ευρώ για να αποκατασταθούν. Το θέμα της διαχείρισης δεν είναι καθόλου απλό. Για τη διαχείριση και λειτουργία των έργων της Κάρλας θα απαιτούνται πάνω από 3.000.000 ευρώ κάθε χρόνο σε προσωπικό, μηχανήματα, έξοδα συντήρησης αναχωμάτων, χαντακιών, αντλιοστασίων κλπ, έξοδα λειτουργίας αντλιοστασίων πλήρωσης της λίμνης με νερό, έξοδα αντλιοστασίων άρδευσης και συντήρηση των αγωγών άρδευσης, έξοδα λειτουργίας του Μουσείου Καναλιών και του Κέντρου Πληροφόρησης Στεφανοβικείου καθώς και συντήρηση των εκθεμάτων τους και γενικά «ένα σωρό» άλλων υποχρεώσεων.

Όμως, θα υπάρξουν και έσοδα όπως για παράδειγμα από την πώληση του νερού για άρδευση στους αγρότες, έσοδα από τέλη αλιείας, τουρισμού, προστίμων από παραβάσεις στο περιβάλλον, κλπ

Επίσης, όλοι καταλαβαίνουν ότι ένα τέτοιο μεγάλο έργο που θα ξεπεράσει τα 250.000.000 ευρώ, δεν μπορεί να διοικηθεί και να ελεγχθεί από μακριά.

Ο Φορέας που θα διοικήσει την Κάρλα πρέπει να εδρεύει επί τόπου.

Για να μπορέσουμε να αποφασίσουμε για τη διαχείριση θα πρέπει να γνωρίζουμε ποιοι ήταν οι ρόλοι των αρμοδίων σε σχέση είχε την Κάρλα όλα αυτά τα χρόνια, πώς είχε αρχικά μελετηθεί να λειτουργήσει αυτό το μεγάλο έργο και ποιος ήταν ο ρόλος του Κράτους στα έργα της Κάρλας.

Ο ρόλος του Κράτους από την αρχή μέχρι σήμερα ήταν κυρίαρχος.

Το Κράτος μέσω των Υπουργείων του υλοποίησε τις μελέτες, τις κατέθεσε στην ΕΕ και πήρε χρηματοδότηση. Με δικούς του υπαλλήλους (ΕΥΔΕ Κάρλας) επόπτευσε όλα αυτά τα χρόνια τις εργολαβίες και γενικά την εξέλιξη των έργων. Ο αρχικός προγραμματισμός ήταν το έργο να κατασκευασθεί υπό την επίβλεψη των Υπουργείων και όταν οι εργολαβίες τελειώσουν να παραδοθούν για διαχείριση και λειτουργία στον Φορέα Διαχείρισης Κάρλας πράγμα που ακόμη περιμένουμε να γίνει.

Ποιος είναι ο ρόλος της Περιφέρειας στα έργα της Κάρλας.

Η περιφέρεια από την αρχή (2000) μέχρι το (2014) δεν είχε καμία συμμετοχή ή εμπλοκή στα έργα της Κάρλας. Ο ρόλος της μέχρι τότε ήταν εισηγητικός - γνωμοδοτικός.

Το 2014 με την κρίση ήρθε και η μείωση προσωπικού των δημοσίων υπαλλήλων. Τότε μπήκαν στη διαθεσιμότητα και οι υπάλληλοι της ΕΥΔΕ Κάρλας που ανήκαν στα διάφορα Υπουργεία και ήταν εγκατεστημένοι στα πρόχειρα γραφεία δίπλα στη λίμνη με σκοπό να υλοποιούν για λογαριασμό των Υπουργείων τα έργα της Κάρλας. Τότε αυτοί οι υπάλληλοι με τη διαθεσιμότητα «μεταπήδησαν» στην Περιφέρεια και δόθηκε στην Περιφέρεια η συνέχιση των έργων της Κάρλας.

Ευτυχώς η Περιφέρεια από το 2014 δούλεψε συστηματικά και κατάφερε να ξεμπλοκάρει τις εργολαβίες με αποτέλεσμα να συνεχιστούν τα έργα τα οποία τελειώνουν το 2018.

Άρα η Περιφέρεια ανέλαβε από το 2014 και μετά να τελειώσει τα έργα της Κάρλας και όχι να αναλάβει τη διαχείριση και λειτουργία των έργων όπως μερικοί νομίζουν.

Ποιος είναι ο ρόλος του Δήμου Ρήγα Φεραίου στο έργο της Κάρλας.

Όπως γνωρίζετε το έργο της Κάρλας βρίσκεται κατά 90% εντός των ορίων του Δήμου μας. Ο ρόλος μας μέχρι σήμερα ήταν εισηγητικός-γνωμοδοτικός. Επειδή όμως η Κάρλα, όπως προαναφέρθηκε βρίσκεται σχεδόν ολόκληρη εντός των ορίων μας όλες οι εξελίξεις που την αφορούν επηρεάζουν άμεσα τόσο τους δημότες μας όσο και το περιβάλλον του Δήμου μας. Άρα ως Δήμος Ρήγα Φεραίου παρακολουθούμε όλα αυτά τα χρόνια στενά όσα αφορούν τη λίμνη και παρεμβαίνουμε εισηγητικά σε όλα τα ζητήματα.

Ειδικά στο θέμα διαχείρισης και λειτουργίας των έργων της Κάρλας ασκούμε πίεση εδώ και χρόνια να λυθεί το θέμα αλλά δυστυχώς ακόμη περιμένουμε.

Ανησυχία για παραπλανητικές απόψεις περί κατακερματισμού αρμοδιοτήτων.

Το τελευταίο διάστημα ακούγονται φωνές για κατακερματισμό αρμοδιοτήτων όσο αφορά τη διαχείριση των έργων της Κάρλας και αυτό είναι ανησυχητικό. Για παράδειγμα το αρδευτικό να αναλάβει το ΤΟΕΒ, τον υγρότοπο, το Μουσείο Καναλιών και το Κέντρο Πληροφόρησης Στεφανοβικείου να αναλάβει ο Φορέας, κλπ. Αυτό είναι το εύκολο για να δοθεί μία πρόχειρη λύση χωρίς προγραμματισμό και εξασφάλιση πόρων.

Όποτε έγινε αυτό υπήρξε πρόβλημα σε σύγχυση αρμοδιοτήτων, σε αντικρουόμενες απόψεις υπηρεσιών, σε αδυναμία λειτουργίας λόγω έλλειψης πόρων και εξειδικευμένου προσωπικού κλπ. Γενικά όποτε αυτό έγινε, απέτυχε.

Η Κάρλα και τα έργα της (αναχώματα, χαντάκια, αντλιοστάσια, υγρότοπος, μουσεία, αρδευτικό κλπ) έγιναν με ένα σκοπό. Να αποκατασταθεί το περιβάλλον,

να διαχειριστεί το νερό προς όφελος αρχικά του περιβάλλοντος και στη συνέχεια των αγροτών της περιοχής και τέλος να διαχειριστούν οι νέοι πόροι που θα δημιουργηθούν από τον τουρισμό την αλιεία κλπ

Όλα αυτά είναι αλληλένδετα και το ένα εξαρτάται από το άλλο. Αποτελούν κρίκους μιας αλυσίδας που δεν πρέπει να διασπαστεί.»

Συμπέρασμα : Ο Φορέας που θα αναλάβει το έργο της Κάρλας θα πρέπει να είναι **ένας** αφού πρώτα διασφαλιστούν και νομοθετηθούν οι πόροι, το προσωπικό και ο χώρος εγκατάστασής τους που θα πρέπει να είναι δίπλα στη λίμνη.

Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο υπάρχει ήδη σχέδιο Νόμου από το 2003. Το νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να στηριχθεί πάνω στην ΚΥΑ του 2003 που ήταν τόσο αναλυτική και εμπειριστατωμένη που αν αυτή είχε προχωρήσει τώρα δεν θα είχαμε αυτά τα προβλήματα.

Δυστυχώς, στη Χώρα μας για μια ακόμη φορά άλλα είχαμε μελετήσει στην αρχή (όσο αφορά το Φορέα διαχείρισης και λειτουργίας των έργων) και άλλα πάμε να κάνουμε. Το κακό αυτή τη φορά είναι ότι αυτά που είχαμε μελετήσει τα είχαμε εισηγηθεί από τότε και στην ΕΕ και εκείνη μας χρηματοδότησε. Εμείς, όμως, δεν προχωρήσαμε στην Νομοθέτηση των όσων είχαμε εισηγηθεί και σα να μην έφτανε αυτό τώρα πάμε και να τα αλλάξουμε. Καλούμαστε τώρα που «ο κόμπος έφτασε στο χτένι» σε συσκέψεις επί συσκέψεων για να εισηγηθούμε τι; Τα αυτονόητα.

Τα αυτονόητα είναι : Να γίνει αυτό ακριβώς αυτό που είχε αρχικά μελετηθεί και μάλιστα είχε εγκριθεί και από την ΕΕ.

Το τι είναι αυτό το γνωρίζουμε όλοι και αν το ξεχάσαμε ή κάνουμε ότι το ξεχάσαμε υπάρχουν και τα στοιχεία αλλά και οι άνθρωποι που συμμετείχαν τότε στις συσκέψεις και στις ημερίδες για να μας το θυμίσουν.

Ένας Φορέας με όλες τις αρμοδιότητες, με τη διασφάλιση των πόρων, προσωπικού κλπ, όπως προβλέπονταν από την ΚΥΑ του 2003 και αυτός δεν πρέπει να είναι άλλος από τον Φορέα Διαχείρισης Κάρλας που ήδη υπάρχει και δημιουργήθηκε γι' αυτόν τον σκοπό».

Όπως προκύπτει από το παραπάνω οι ενέργειες που έγιναν έως σήμερα από την Κεντρική Διοίκηση και το πλαίσιο που διαμορφώθηκε δεν βρίσκονται στον ίδιο βηματισμό ούτε με τις απόψεις του αρμόδιου Φορέα Διαχείρισης, ούτε με τις προσδοκίες των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, δηλαδή του δήμου Ρήγα Φεραίου. Σε ότι αφορά

στην περιφέρεια Θεσσαλίας, η οποία δικαιολογημένα «έριξε» το βάρος της στην ολοκλήρωση των έργων, οι θέσεις της για την Διοίκηση – Διαχείριση του έργου, για την ώρα δεν είναι τουλάχιστον σε εμάς γνωστές. Ο τόσο αναγκαίος διάλογος για το θέμα καθυστέρησε σημαντικά, όμως είναι ανοικτός και δεν πρέπει να υπάρξει οριστικοποίηση αποφάσεων χωρίς την κατά το δυνατόν μέγιστη συναίνεση. Εκτιμούμε ότι ο τρόπος χειρισμού του κρίσιμου θέματος Διοίκησης – Διαχείρισης της Κάρλας θα αποτελέσει για όλους το μέτρο της σοβαρότητας και της υπευθυνότητας για περιπτώσεις χειρισμών σε τόσο σημαντικά προβλήματα.